

KOMMUNALT HANDLERUM I FORHOLD TIL FORURENINGEN FRA BRÆNDEOVNE

TEKST /
SIGNE SONNE-HOLM
Miljøpolitisk medarbejder,
brancheforeningen
Dansk Miljøteknologi

FOTOS /
Colourbox

Vintervejret er over os, og der er få ting, der varmer en koldsnutet nordbo som ild i pejsen. Men *brændefyring har store konsekvenser for luftkvaliteten og danskernes sundhed*. Derfor skal kommuner have mulighed for at udpege byområder, hvor der kan stilles krav til udledning af skadelige partikler fra brændefyring.

Hyggen er skadelig for mennesker og miljø - men kun uden filter. Heldigvis er der i dag udviklet moderne rensfiltre, som kan reducere antallet af udledte fine og ultrafine partikler fra brændeovne med helt op til 95 procent. Med dem behøver vi ikke at vælge mellem brændeovnens hygge og danskernes sundhed. Vi kan få begge dele.

Enhver, der følger med i debatten om brændefyring, vil kunne nikke genkendende til, at det er et følsomt og dilemmafyldt emne. Det drejer sig om essensen af den danske selvforståelse - vores hygge - og hensynet til befolkningens sundhed.

For brændefyring forurener. Det er veldokumenteret, at luftforurening er det miljøproblem, som har de største sundhedskonsekvenser. Dårlig luft er skyld i sygdomme som lungekræft, hjertekarsygdomme, diabetes og astma. De samfundsøkonomiske omkostninger er store, og det er de menneskelige omkostninger

også. Ifølge beregninger fra Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) på Aarhus Universitet er partikelforurening fra brændeovne årsag til op mod 550 for tidlige dødsfald i Danmark hvert år. På europæisk plan kan 400.000 for tidlige dødsfald årligt knyttes til forurening med fine partikler.

Heldigvis er der i dag udviklet moderne rensfiltre, som kan reducere antallet af udledte fine og ultrafine partikler fra brændeovne med helt op til 95 procent. Med dem behøver vi ikke at vælge mellem brændeovnens hygge og danskernes sundhed. Vi kan få begge dele.

DANMARKS INTERNATIONALE FORPLIGTELSE

Luftforening skeler ikke til landegrænser, og derfor stiller EU krav til både luftkvalitet og grænser for udledningen af forurenende stoffer i medlemslandene. Aktuelt forpligter EU's NEC-direktiv Danmark til at reducere udledningen af fine partikler (PM_{2,5}) i 2020 og 2030 med hhv. 33 % og 55 % målt i forhold til udledningen i 2005.

De mål lever vi ikke op til. Selv med de reduktioner, der følger af den ejerskifteordning for brændeovne, som Folketinget netop har vedtaget, forventes vi først at nå 2020-målet med en forsinkelse på tre år. Opfyldelsen af målet om 55 % reduktion i 2030 ser ligeledes ud til at blive forsinket. Ifølge fremskrivninger udarbejdet af DCE vil der i 2030 være en manko på ca. 2.900 tons partikler. Det svarer til mere end otte gange den totale udledning af fine partikler fra alle kilder i Københavns kommune i hele 2017.

Der skal derfor gøres mere, hvis Danmark vil sikre befolkningen god luftkvalitet. Pilen peger især på brændeovne, for ca. 70 procent af det indenlandske bidrag til partikelforureningen i Danmark stammer herfra.

FORSKELLIGE LØSNINGER ER FØRST

Flere kommuner har på forskellig vis forsøgt at begrænse eller forbyde brændefyring i dele af kommunen. Hensigten har været at sikre renere luft til borgerne, begrænse nabogener og dermed skabe mere attraktive boligområder.

Med henvisning til luftkvalitet og sundhed har både Furesø og Lejre vedtaget lokalplaner, der med ophæng i planloven forbyder skorstene i nyetablerede boligområder. Men den praksis kan være ulovlig, fordi lokalplaner kun kan forholde sig til planlægningsmæssige og/eller æstetiske forhold. Lokalplaner kan ikke udstikke retningslinjer med reference til sundhed og miljø.

Københavns kommune har tilsvarende argumenteret for, at kommuner skal have mulighed for at forbyde brændefyring. For bl.a. København gælder det paradoksale forhold, at der allerede er etableret en miljøzone for at begrænse partikelforureningen fra de tunge

køretøjer og varebiler. Men der er ingen krav til udledningen fra brændeovne, selvom en ny miljømærket brændeovn fra 2017 ifølge DCE udleder 11 gange flere partikler end en nyregistreret lastbil fra 2006 uden filter - en lastbil, der er forment adgang til miljøzonen, fordi den forurener for meget.

EN MULIG ÅBNING I BRÆNDEOVNS-BEKENDTGØRELSENS §18

Men måske er kommunernes handlerum ikke udtømt inden for den gældende regulering af brændeovne.

Brændeovnsbekendtgørelsens §18 påpeger således, at en kommunalbestyrelse kan fastsætte regler om "forureningsbegrænsende foranstaltninger, over for fyringsanlæg til fyring med fast brændsel, i nærmere klart angivne områder i kommunen, hvor det er miljømæssigt begrundet".

Flere kommuner benytter allerede paragraffen til f.eks. at tydeliggøre reglerne for fyring med fast brændsel, men formuleringen må give albuerum til en del mere.

Det er oplagt at udfordre den gængse brug af paragraffen ved at udpege byområder, hvor brændefyring kun er tilladt, hvis brændeovnene er udstyret med moderne rensefiltre, som effektivt reducerer udledningen af partikler. Det kunne f.eks. være relevant i tætbefolkede områder, som i forvejen er

dækket af kollektiv varmforsyning, og hvor formålet med optænding alene er hygge.

OMKOSTNINGER OG GEVINSTER

Et krav om røggasrensning vil naturligvis have omkostninger. Det er ikke gratis at installere filteret, og det skal også vedligeholdes. Dermed pålægges den enkelte brændeovnssejer en udgift.

Men det er i god overensstemmelse med princippet om, at forurenere betaler, og udgiften til køb og installation af et filter overstiger ikke de samfundsøkonomiske omkostninger, der er forbundet med forureningen fra den enkelte brændeovn. På den måde er der proportionalitet i forhold til udgiftsniveauet.

Dertil kommer en lang række gevinster for lokalsamfundet. Antallet af naboklager må forventes at falde, og kommuner vil kunne markedsføre sig med "renluft-områder", der vil være attraktive for børnefamilier og særligt udsatte borgere. Mindre luftforurening vil formodentligt også have en positiv indflydelse på huspriser og ejendomsværdier.

Så der er mange gode grunde til at etablere byområder med krav til effektiv røggasrensning ved brændefyring. Det er godt for udbredelsen af ny effektiv teknologi, men først og fremmest er det vigtigt for vores sundhed og miljøet ■

Aktuelt forpligter EU's NEC-direktiv Danmark til at reducere udledningen af fine partikler (PM_{2,5}) i 2020 og 2030 med hhv. 33 % og 55 % målt i forhold til udledningen i 2005. De mål lever vi ikke op til - men kommunerne har et muligt handlerum.